Krystyna Joanna Świdzińska

Streszczenie rozprawy doktorskiej *Rola odnawialnych źródeł energii w polityce bezpieczeństwa energetycznego Hiszpanii*

Rozprawa doktorska *Rola odnawialnych źródeł energii w polityce bezpieczeństwa energetycznego Hiszpanii* składa się z czterech rozdziałów.

Rozdział pierwszy poświęcony jest roli energii w bezpieczeństwie energetycznym współczesnego państwa. Przeprowadzono w nim analizę tego, jak zmieniało się znaczenie poszczególnych surowców energetycznych na przestrzeni lat. Wskazano również na przełomowe momenty, które przyczyniły się do wzrostu zapotrzebowania na energię w państwach. Omówiono również problem bezpieczeństwa energetycznego państwa, które zależy od wielu czynników. Wskazano t na rolę jaką pełnią surowce energetyczne, jak również w jaki sposób wykorzystywanie tradycyjnych nośników energii może wpływać na środowisko naturalne i jakie problemy może to powodować.

Rozdział drugi poświęcony został odnawialnym źródłom energii, które mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego. Omówione zostały poszczególne rodzaje energii odnawialnych: wiatrowa, słoneczna, wodna, biomasa oraz geotermalna. W rozdziale tym została zawarta analiza pozytywnych aspektów sięgania po odnawialne źródła energii oraz warunków. Dodatkowo jakie korzyści niesie za sobą wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii oraz czy sięganie po ten rodzaj energii związany jest z utrudnieniami. Przeprowadzono analizę czy wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii umożliwia uzupełnienie krajowych systemów energii. Ze względu na to, że polityka energetyczna odgrywa coraz większą rolę we współczesnym świecie, stanowi ona główny element polityki gospodarczej państw, które ze względów strategicznych zabiegają o kontrolę nad wydobyciem surowców, ich magazynowaniem i przekształcaniem w energię. Rozwój odnawialnych źródeł energii ma znaczenie dla realizacji celów polityki energetycznej związanej z ochroną środowiska.

Rozdział trzeci dotyczy bezpieczeństwa energetycznego Hiszpanii. Bezpieczeństwo to uzależnione jest od wielu czynników i polega na zaspokojeniu potrzeb energetycznych, zarówno mieszkańców, jak i poszczególnych sektorów gospodarki. Wśród czynników mających wpływ na bezpieczeństwo energetyczne Hiszpanii szczególne znaczenie mają

uwarunkowania środowiskowe, takie jak położenie geograficzne, ukształtowanie terenu, klimat, zasoby surowców energetycznych jak również uwarunkowania gospodarcze państwa, na przykład rolnictwo czy przemysł. Na bezpieczeństwo energetyczne wpływ ma również wiele czynników o charakterze społecznym i politycznym. Również istotne są prognozy dotyczące zapotrzebowania na energię, które mają związek ze stopniowym wygaszaniem kolejnych elektrowni jądrowych.

Czwarty rozdział poświęcony został odnawialnym źródłom w Hiszpanii. Poszczególne akty prawne, jak również działania podejmowane przez poszczególne instytucje, miały wpływ na rozwój bądź hamowanie rozwoju odnawialnych źródeł energii, co miało odzwierciedlenie w krajowej produkcji energii. W rozdziale tym zwrócono uwagę na działania Hiszpanii w sektorze odnawialnych źródeł energii, jak również na to, co zrobiono na rzecz wsparcia poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii.

Bezpieczeństwo energetyczne zaczęło wzbudzać zainteresowanie od dawna. Jego znaczenie wzrosło na początku XXI wieku ze względu na nasilenie się wyzwań i zagrożeń w tej dziedzinie. Jest to związane z koniecznością zapewnienia ciągłości dostaw energii. Wśród najważniejszych przyczyn tego zainteresowania wskazać można kryzysy energetyczne, zmiany klimatu, degradację środowiska, a także wyczerpywanie się zasobów surowców energetycznych.

Współcześnie podejmowanie tematu bezpieczeństwa energetycznego związane jest także ze wzrostem świadomości wyczerpywania się zasobów surowców energetycznych oraz wpływem cen nośników energii na gospodarkę. Wskazuje się również na pozycję, jaką mają państwa zasobne w surowce energetyczne wobec tych, które ich nie posiadają.

Ze względu na fakt, iż współczesny rozwój związany jest z konsumpcją energii, państwa podejmują szereg działań, aby sprostać tym wyzwaniom. Skuteczna polityka energetyczna związana jest z tworzeniem prawa, regulacji oraz podejmowaniem decyzji dotyczących sektora energii. Zarówno poszczególni obywatele, jak i organizacje rządowe oraz pozarządowe, współdziałają w tworzeniu różnego rodzaju grup wpływów, które uczestniczą w kreowaniu polityki energetycznej. Jednak o ostatecznym jej kształcie decydują władze państwowe.

Warto zastanowić się nad problemami, w jaki sposób państwa mogą zapewnić bezpieczeństwo energetyczne, jakie działania powinny być podejmowane przez instytucje państwowe, w jaki sposób państwa powinny unikać przerw w dostawach energii czy działania państwa w polityce energetycznej dotyczące odnawialnych źródeł energii służą wzrostowi udziału tych źródeł w końcowym zużyciu, a także jakie działania powinny podejmować państwa, aby skutecznie wpływać na ich rozwój.

Jednym ze sposobów radzenia sobie z tą sytuacją jest próba pozyskiwania energii poprzez inwestycje na przykład w energię jądrową albo w odnawialne źródła energii. Odnawialne źródła energii znane były od zarania dziejów, poprzez wykorzystywanie choćby energii słońca, wiatru, wody i biomasy. Zyskują one coraz większą popularność, ponieważ w mniejszym stopniu oddziałują na środowisko naturalne, niż tradycyjne kopalnie.

Obecnie wiele państw wprowadza u siebie instalacje odnawialnych źródeł energii. Jednym z nich jest Hiszpania, która posiada niewielkie zasoby własne surowców energetycznych. Dzięki rozwojowi tego sektora możliwe jest pokrycie zapotrzebowania na energię, które do tej pory było zaspokajane dzięki energii jądrowej. Ze względu na to, że utrzymywanie elektrowni jądrowych jest kosztowne oraz wiąże się z ryzykiem wystąpienia awarii, następuje odchodzenie od takiego sposobu pozyskiwania energii. Niesie jednak to ze sobą konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa. Dlatego Hiszpania stara się pozyskiwać energię z innych źródeł, aby w przyszłości ograniczenie energii z elektrowni jądrowych nie było zbyt mocno odczuwalne dla konsumentów. Wiąże się to jednak z koniecznością podjęcia wielu kosztownych działań oraz inwestycji.

Sposoby na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w Hiszpanii mogą być przykładem dla innych państw. Analiza zastosowanych środków, mających na celu zachęcenie do inwestowania w ten rodzaj energii, pozwolić może na wybór najskuteczniejszych z nich. Pozwala również odpowiedzieć na pytania, które z zastosowanych w Hiszpanii środków mogą się okazać najskuteczniejsze w innych państwach, jak również, jak uniknąć błędów, które mogą przyczynić się do spowolnienia inwestycji w sektorze odnawianych źródeł energii. Państwo to może stać się przykładem dla innych, ze względu na doświadczenie w sektorze odnawialnych źródeł energii.